

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	6Cdo/76/2017
Identifikačné číslo spisu:	1305202578
Dátum vydania rozhodnutia:	22.11.2017
Meno a priezvisko:	JUDr. Ivan Machyniak
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2017:1305202578.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky vo veci žalobcu Bratislavská vodárenská spoločnosť, a. s., so sídlom v Bratislave, Prešovská 48, IČO: 35 850 370, zastúpenému Advokátskou kanceláriou Roštár - Slovák, s. r. o. so sídlom v Bratislave, Révova 7, za ktorú koná JUDr. Ján Slovák, advokát a konateľ, IČO: 36 858 731, proti žalovaným 1/ W. N., bytom B., O., 2/ K. N., bytom B., O., 3/ W. D., bytom B., O., 4/ W. D., bytom B., O., 5/ Y. A., bytom B., O., 6/ W. E. C., bytom B., O., 7/ P. C., bytom B., O., 8/ C. E., bytom B., O., 9/ S. E., bytom B., O., 10/ W. X., bytom B., O., 11/ C. X., bytom B., O., 12/ B. J., bytom B., O., 13/ C. J., bytom B., O., 14/ Y. T., bytom B., O., 15/ W. T., bytom B., O., 16/ I. T., bytom B., O., žalovaní 1/ až 4/ a 8/ až 14/ zastúpení Advokátskou kanceláriou Melničák a Semančíková, s. r. o., so sídlom v Bratislave, Miletičova 1, IČO: 36 860 891, o zaplatenie 5357,30 eur, vedenej na Okresnom súde Pezinok pod sp. zn. 4C/785/2008, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave zo 14. decembra 2015 sp. zn. 15Co/228/2011, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Bratislave zo 14. decembra 2015 sp. zn. 15Co/228/2011 v potvrdzujúcom výroku a vo výroku o trovách konania z r u š u je a vec mu vracia na ďalšie konanie.
Vo zvyšku dovolanie odmieta.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Pezinok rozsudkom zo 7. septembra 2010 č. k. 4C/785/2008-275 zamietol žalobu, ktorou sa žalobca domáhal voči žalovaným zaplatenia sumy 5.357,30 eur na tom skutkovom základe, že žalovaní neuhradili časť faktúry č. 703081771 v sume 120.877,12 Sk a faktúry č. 703102035 v sume 40.517 Sk, ktorými bola žalovaným vyúčtovaná dodávka pitnej vody na odbernom mieste v Limbachu. V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že žalobca nebol podľa stavu v čase rozhodovania súdu, nositeľom oprávnenia podľa hmotného práva žalovať na plnenie, o ktoré v konaní ide. Žalobca v zmysle zmluvy o postúpení pohľadávok uzavretej dňa 4. 6. 2010 medzi ním a spoločnosťou Avris Group, s. r. o., postúpil na túto spoločnosť aj pohľadávky, ktoré sú predmetom tohto sporu. Uzatvorením tejto zmluvy Bratislavská vodárenská spoločnosť, a. s., stratila oprávnenie žalovať postúpenú pohľadávku na iný tretí subjekt. Pre nedostatok aktívnej vecnej legitímácie Bratislavskej vodárenskej spoločnosti, a. s., preto žalobu v celom rozsahu zamietol.

2. Krajský súd v Bratislave rozsudkom zo 14. decembra 2015 sp. zn. 15Co/228/2011 rozhodujúc o odvolaní žalobcu a o návrhu spoločnosti Avris Group, s. r. o., na pripustenie zmeny účastníka konania na strane žalobcu, tento procesný návrh podaný v rámci odvolacieho konania zamietol, rozsudok okresného súdu potvrdil a rozhodol o náhrade trov odvolacieho konania. V súvislosti s návrhom spoločnosti Avris Group, s. r. o., na pripustenie zmeny účastníka konania uviedol, že právna skutočnosť, z ktorej sa vyvodzuje prechod práv a povinností, nastala pred rozhodnutím súdu prvého stupňa. Keďže v odvolacom konaní sa procesné nástupníctvo podľa § 92 ods. 2 a ods. 3 O. s. p. uplatní, len ak rozhodujúca právna skutočnosť nastala po rozhodnutí súdu prvého stupňa, považoval tento návrh za nedôvodný. Pokiaľ ide o vec samu uviedol, že v danom prípade žalobca tým, že postúpil pohľadávku s príslušenstvom na iný subjekt, „stratil“ túto pohľadávku a tým aj aktívnu vecnú legitimáciu v tomto spore. Vychádzal z názoru, že postúpenie pohľadávky bez ďalšieho nemá žiadne procesné účinky na súdne konanie. Tieto nastupujú až potom, keď účastník konania alebo ten, na koho prešlo právo alebo povinnosť, navrhne zmenu účastníka, v tomto prípade na žalujúcej strane. Takýto návrh nebol súdu prvého stupňa predložený do dňa rozhodnutia vo veci samej. Dospel preto k záveru, že súd prvého stupňa nepochybil, keď na riadne vytýčenom pojednávaní vec prejednal a následne vo veci aj rozhodol, a to podľa stavu v čase jeho vyhlásenia (§ 154 O. s. p.). Rozsudok súdu prvého stupňa, pokiaľ žalobu v celom rozsahu zamietol, považoval za vecne správny.

3. Proti tomuto rozsudku krajského súdu podal včas dovolanie žalobca, ktoré bolo na okresný súd doručené 11. apríla 2016. Prípustnosť dovolania odôvodnil tým, že mu bola odňatá možnosť konať pred súdom v zmysle § 237 ods. 1 O. s. p. Uvedenú zmätočnosťnú vadu videl v tom, že okresný súd mu nedoručil podania právneho zástupcu žalovaných zo 7. apríla 2010 a z 10. septembra 2010, ktorých obsahom bola právna a skutková argumentácia zástupcu žalovaných týkajúca sa merita veci, resp. náhrady trov konania. Okresný súd mu nedoručil ani podanie zástupcu žalovaných zo 17. mája 2011 označené ako vyjadrenie k odvolaniu napriek tomu, že obsahovalo podrobný právny rozbor a argumentáciu žalovaných a nebolo mu doručené ani písomné vyjadrenie žalovaných 16/ a 17/ z 12. mája 2015. Keďže nápravu nezjednal ani odvolací súd, nemal vytvorenú možnosť na právnu a skutkovú argumentáciu žalovaných reagovať. Dovolanie odôvodnil tiež tým, že konanie pred odvolacím súdom, resp. pred okresným súdom je postihnuté vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci a že rozhodnutie odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Ku konaniu a rozhodnutiu o návrhu na pripustenie zmeny účastníka konania uviedol, že konanie pred odvolacím súdom v tejto časti trpí vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Poukázal na to, že spoločnosť Avris Group, s. r. o., dňa 21. 12. 2011 zanikla zlúčením so spoločnosťou Prvá exekučná, s. r. o. Krajský súd mal preto v konaní o tomto návrhu pokračovať s nástupcom spoločnosti Avris Group, s. r. o. a až po právoplatnosti uznesenia o zamietnutí návrhu mal rozhodovať o odvolaní žalobcu. Navrhol preto rozsudok krajského súdu a tiež rozsudok okresného súdu zrušiť a vec vrátiť okresnému súdu na ďalšie konanie.

4. Žalovaní 16/ a 17/ vo vyjadrení k dovolaniu žalobcu uviedli, že navrhujú, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky jeho dovolanie v plnom rozsahu zamietol.

5. Ostatní žalovaní svoje právo vyjadriť sa k dovolaniu žalobcu nevyužili.

6. Dňa 1. júla 2016 nadobudol účinnosť zákon č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len C. s. p.). Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“), prístupujúci k rozhodovaniu v tejto veci po 30. júni 2016, postupoval na základe úpravy prechodného ustanovenia § 470 ods. 1 C. s. p. (podľa ktorého, ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti) už podľa tohto zákona. Keďže dovolanie v tejto veci bolo podané ešte pred 1. júlom 2016, podmienky jeho prípustnosti bolo nutné posúdiť podľa právneho stavu existujúceho tu v čase podania dovolania, teda podľa príslušných ustanovení Občianskeho súdneho poriadku rešpektujúc, že podľa § 470 ods. 2 C. s. p. procesné účinky dovolania podaného pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované aj po 30. júni 2016. Nevyhnutnosť takéhoto posudzovania vyplýva tiež zo základných princípov Civilného sporového poriadku, a to princíp

spravodlivej ochrany porušených práv a právom chránených záujmov tak, aby bol naplnený princíp právnej istoty, vrátane naplnenia legitímnych očakávaní strán dovolacieho konania, ktoré začalo za účinnosti skoršej úpravy procesného práva (Čl. 2 ods. 1 a ods. 2 C. s. p.), a princípu ústavne konformného i eurokonformného výkladu noriem vnútroštátneho práva (Čl. 3 ods. 1 C. s. p.).

7. Najvyšší súd ako súd, ktorého funkčná príslušnosť na prejednanie dovolania a rozhodnutie o ňom ostala zachovaná (§ 35 C. s. p.) po zistení, že dovolanie bolo podané včas k tomu oprávneným subjektom, zastúpeným advokátom v súlade s ustanovením § 429 ods. 1 C. s. p., prípustnosť dovolania skúmal osobitne vo vzťahu k rozhodnutiu odvolacieho súdu o zamietnutí návrhu spoločnosti Avris Group, s. r. o. na pripustenie zmeny účastníka konania a vo vzťahu k potvrdzujúcej časti rozsudku odvolacieho súdu. Dospel k záveru, že dovolanie žalobcu je prípustné a zároveň dôvodné len v jeho potvrdzujúcej časti (a vo výroku o trovách odvolacieho konania) pre vadu v zmysle § 237 ods. 1 písm. f) O. s. p. Pokiaľ dovolanie žalobcu smerovalo aj proti výroku, ktorým odvolací súd zamietol návrh spoločnosti Avris Group, s. r. o. na pripustenie zmeny účastníka konania, nie je v tejto časti dovolanie prípustné a bolo ho treba odmietnuť.

8. Dovolaním bolo možné napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťal (§ 236 ods. 1 O. s. p.). Občiansky súdny poriadok upravoval prípustnosť dovolania proti rozsudku odvolacieho súdu v ustanoveniach §§ 237 a 238.

9. V zmysle ustanovenia § 238 O. s. p. platilo, že ak dovolanie smeruje proti rozhodnutiu vydanému v tejto procesnej forme, je prípustné, ak je ním napadnutý zmeňujúci rozsudok (§ 238 ods. 1 O. s. p.) alebo rozsudok, v ktorom sa odvolací súd odchýlil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci (§ 238 ods. 2 O. s. p.), alebo rozsudok potvrdzujúci rozsudok súdu prvého stupňa, ak odvolací súd v jeho výroku vyslovil, že je dovolanie prípustné, pretože po právnej stránke ide o rozhodnutie zásadného významu alebo ak ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4 (§ 238 ods. 3 O. s. p.).

10. V danej veci rozsudok odvolacieho súdu nevykazuje znaky rozsudku uvedeného v § 238 ods. 1 až 3 O. s. p., pretože nejde o zmeňujúci, ale o potvrdzujúci rozsudok. Rozhodnutiu odvolacieho súdu nepredchádzalo rozhodnutie dovolacieho súdu obsahujúce právny názor v tejto veci. Nejde ani o rozsudok, vo výroku ktorého by odvolací súd vyslovil, že je dovolanie proti nemu prípustné a nejedná sa ani o rozsudok, ktorým by bol potvrdený rozsudok súdu prvého stupňa, ktorým by súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4. Dovolanie preto podľa týchto zákonných ustanovení prípustné nie je.

11. V súlade s ustanovením § 242 ods. 1 O. s. p., ktoré ukladalo dovolaciemu súdu povinnosť prihliadnuť vždy na prípadnú procesnú vadu uvedenú v § 237 ods. 1 O. s. p., neobmedzil sa dovolací súd len na skúmanie prípustnosti dovolania podľa § 238 O. s. p., ale sa zaoberal aj otázkou, či dovolanie nie je prípustné podľa § 237 ods. 1 O. s. p. Uvedené zákonné ustanovenie pripúšťalo dovolanie proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu (rozsudku či uzneseniu), ak konanie, v ktorom bolo vydané, bolo postihnuté niektorou z procesných väd vymenovaných v písmenách a) až g) tohto ustanovenia (ide tu o nedostatok právomoci súdov, spôsobilosti účastníka, zastúpenia procesne nespôsobilého účastníka, prekážku veci právoplatne rozhodnutej alebo už prv začatého konania, ak sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, prípad odňatia možnosti účastníkovi konať pred súdom a prípad rozhodovania vylúčeným sudcom alebo nesprávne obsadeným súdom).

12. Vady konania podľa ustanovenia § 237 ods. 1 písm. a) až e) a g) O. s. p. žalobca nenamietal a ich existenciu po preskúmaní veci nezistil ani dovolací súd.

13. Žalobca v dovolaní tvrdil, že mu postupom odvolacieho súdu bola odňatá možnosť konať pred súdom v zmysle § 237 ods. 1 písm. f) O. s. p.

14. Odňatím možnosti konať pred súdom sa rozumel nesprávny postup súdu, ktorým znemožnil strane sporu realizáciu tých procesných práv, ktoré mu Občiansky súdny poriadok priznával (napr. právo zúčastniť sa pojednávania, robiť prednesy, navrhovať dôkazy, vyjadrovať sa k vykonaným dôkazom, vykonávať svoje práva a povinnosti prostredníctvom zvoleného zástupcu, právo na doručenie odvolania, právo na možnosť vyjadriť sa k podanému odvolaniu, prípadne k vyjadreniu podaného protistranou k odvolaniu a pod.).

15. Preskúmaním veci bolo zistené, že žalovaní 1/ až 4/ a 9/ až 15/ prostredníctvom svojho zástupcu reagovali na odvolanie žalobcu podaním zo 17. mája 2011 (č. l. 369 spisu) a žalovaní 16/ a 17/ podaním z 12. augusta 2015 (č. l. 419). Dovolací súd zo splnomocnenia zo 14. februára 2005 (č. l. 52) zistil, že žalobca splnomocnil advokáta JUDr. Petra Škultétyho na zastupovanie v tejto právnej veci pred Okresným súdom Bratislava III a teda len v konaní pred súdom prvej inštancie a nie aj v konaní pred odvolacím súdom. Správne mali byť preto zhora uvedené podania žalovaných, ktorými sa vyjadrovali k odvolaniu žalobcu, doručované priamo žalobcovi, čo sa však nestalo. Okrem toho, pokiaľ ide o podanie žalovaných 1/ až 4/ a 9/ až 15/, v spise sa síce nachádza písomná úprava konajúcej sudkyne okresného súdu, aby toto podanie bolo doručené, nie však žalobcovi, ale JUDr. Škultétymu na vedomie (č. l. 387a). Ani účinky tohto doručenia nenastali, lebo chýba doručenka o potvrdení prevzatia tejto písomnosti JUDr. Petrom Škultétym. Pokiaľ ide o podanie žalovaných 16/ a 17/, nebolo žalobcovi doručované vôbec. Možno preto uzavrieť, že podanie žalovaných 1/ až 4/ a 9/ až 15/ a podanie žalovaných 16/ a 17/, ktorých obsahom bolo vyjadrenie k odvolaniu žalobcu, neboli doručené žalobcovi. K tomuto zisteniu dovolací súd poznamenáva, že Európsky súd pre ľudské práva vydal 13. januára 2015 rozsudok vo veci Trančíková proti Slovenskej republike, v ktorom sa zaoberal aj opodstatnenosťou námietky o nemožnosti vyjadriť sa k vyjadreniu protistrany v rámci odvolacieho konania. V tomto rozsudku dospel Európsky súd pre ľudské práva k názoru, že aj keď vyjadrenie k odvolaniu neobsahuje žiadne nové skutočnosti alebo argumenty, ku ktorým by sa procesná strana už nebola vyjadrila v predchádzajúcom priebehu konania, a prípadne ide o vyjadrenie nemajúce vplyv na rozhodnutie odvolacieho súdu, musí byť druhému účastníkovi daná možnosť oboznámiť sa s ním, ak bolo formulované ako právna a skutková argumentácia. V rozsudku sa doslovne uvádza, že „požiadavka, aby účastníci súdneho konania mali možnosť dozvedieť sa o všetkých dôkazoch alebo vyjadreniach podaných v ich veci a vyjadriť sa k nim, sa vzťahuje na odvolacie konanie rovnako ako na prvostupňové konanie, a to napriek skutočnosti, že odvolanie nemusí vyvolať žiadnu novú argumentáciu“. Pokiaľ súd takúto možnosť druhej procesnej strane nevytvorí, dochádza k porušeniu práva na spravodlivé konanie, ktoré je zaručené článkom 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

16. Vychádzajúc z uvedeného bolo v preskúmvanej veci potrebné zohľadniť, že vyjadrenie žalovaných 1/ až 4/ a 9/ až 15/ k odvolaniu žalobcu a podanie žalovaných 16/ a 17/ bolo formulované ako právna, resp. skutková argumentácia a žalobcovi mala byť preto daná možnosť oboznámiť sa s týmito podaniami. Zo spisu vyplýva, že v danom prípade žalobcovi táto možnosť vytvorená nebola. Keďže porušenie práva na spravodlivé konanie vyššie uvedeným spôsobom nerešpektujúcim princíp rovnosti zbraní bolo dôsledkom nesprávneho postupu súdov v odvolacom konaní, bola žalobcovi odňatá možnosť konať pred súdom v zmysle § 237 ods. 1 písm. f) O. s. p. V dovolaní sa teda opodstatnene namieta, že konanie pred odvolacím súdom trpí vadou uvedenou v citovanom zákonom ustanovení.

17. Dovolaciemu súdu preto neostalo iné, než rozsudok odvolacieho súdu v potvrdzujúcom výroku a vo výroku o trovách konania zrušiť a vec mu v rozsahu zrušenia vrátiť na ďalšie konanie (§ 449 ods. 1 C. s. p. v spojení s § 450 C. s. p.).

18. Pokiaľ žalobca v dovolaní napáda aj výrok, ktorým odvolací súd zamietol návrh spoločnosti Avris Group, s. r. o. na pripustenie zmeny účastníka konania, treba uviesť, že hoci tento výrok sa stal súčasťou výroku rozsudku, nestráca zároveň povahu rozhodnutia vydaného vo forme uznesenia. V tejto časti rozhodnutia bolo potrebné prípustnosť dovolania žalobcu posúdiť podľa § 239 O. s. p. Podľa tohto zákonného ustanovenia dovolanie bolo prípustné proti uzneseniu odvolacieho súdu, ak odvolací súd zmenil uznesenie súdu prvého stupňa, ak rozhodol vo veci postúpenia návrhu Súdnemu dvoru Európskych spoločenstiev a tiež proti potvrdzujúcemu uzneseniu odvolacieho súdu.

19. V preskúmvanej veci dovolaním napadnutý výrok rozhodnutia nevykazuje znaky žiadneho z uznesení odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné. V danom prípade krajský súd rozhodol o procesnom návrhu uplatnenom v rámci odvolacieho konania síce ako odvolací súd, ale v tejto časti nebolo ním rozhodnuté v inštančnom konaní o odvolaní proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie. Dovolanie žalobcu smerujúce proti tomuto výroku rozhodnutia preto podľa § 239 O. s. p. prípustné nie je.

20. Dovolací súd nezistil v tejto časti odvolacieho konania existenciu žiadneho dôvodu prípustnosti dovolania obsiahnutého v taxatívnom výpočte uvedenom pod písmenami a/ až g/ § 237 ods. 1 O. s. p. Napokon, žalobca existenciu vady zmätočnosti v zmysle citovaného ustanovenia, pokiaľ ide o túto časť konania pred odvolacím súdom, nenamietal. Dovolanie v tejto časti ani podľa zhora uvedených ustanovení prípustné nie je. Najvyšší súd preto dovolanie žalobcu smerujúce proti výroku, ktorým odvolací súd zamietol návrh na pripustenie zmeny účastníka konania, ako neprípustné odmietol podľa § 447 písm. c) C. s. p.

21. V novom rozhodnutí rozhodne súd znova aj o trovách pôvodného konania a dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 C. s. p.).

22. Toto uznesenie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.